

Priestorové nerovnosti v štruktúre úmrtnosti podľa príčin v členských krajinách EÚ.

Mgr. Ladislav Kázmér

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta
Univerzita Karlova v Praze

Úvod

Úmrtnosť obyvateľstva a jej príčiny patria k hlavným predmetom demografického výskumu už od obdobia samotného vzniku demografie. Poznanie vývoja úmrtnosti v štruktúrnom, časovom a priestorovom kontexte je základom ďalšieho vedeckého skúmania demografického správania sa cieľovej populácie. Príslušný príspevok sa zameriava na syntetické hodnotenie štruktúry úmrtnosti podľa jej príčin, definovaných nomenklatúrou 10. revízie Medzinárodnej klasifikácie chorôb (MKCH), populácií členských štátov EÚ v agregovanom časovom období r. 2005-2009. Metodickým základom analýzy a príslušnej klasifikácie je vekovo štandardizovaná miera úmrtnosti pre dané pohlavie a skupinu príčin podľa MKCH. Analyzovanou priestorovou jednotkou sú regióny EÚ definované ako NUTS 2.

Kľúčové slová : štandardizovaná úmrtnosť, zhluková analýza, MKCH 10

Metodika

- o Vekovo štandardizovaná úmrtnosť podľa príčin – priama metóda, európska štandardná populácia
- o Agregované časové obdobie rokov 2005-2009, výsledná miera určená ako kľúčový priemer v jednotlivých rokoch (odraz časového trendu v dátach)
- o Analyzované skupiny príčin podľa nomenklatúry MKCH:
 - Celková úmrtnosť (A00-Y89)
 - Infekčné a parazitárne ochorenia (A00-B99)
 - Novotvary (C00-D48)
 - Choroby krvi, krvotvorných orgánov a imunitných mechanizmov (D50-D89)
 - Choroby žíl a s vnútorným vylučovaním (E00-E90)
 - Duševné poruchy a poruchy správania (F00-F99)
 - Choroby nervového systému a zmyslových orgánov (G00-H95)
 - Choroby obehovej sústavy (I00-I99)
 - Choroby dýchacej sústavy (J00-J99)
 - Choroby tráviacej sústavy (K00-K93)
 - Choroby vznikajúce v perinatálnej perióde (P00-P96)
 - Príznaky a abnormálne nálezy nezatriedené inde (R00-R99)
 - Vonkajšie príčiny úmrtnosti (V00-Y89)
- Zhluková analýza (K-priemerov)

Dáta

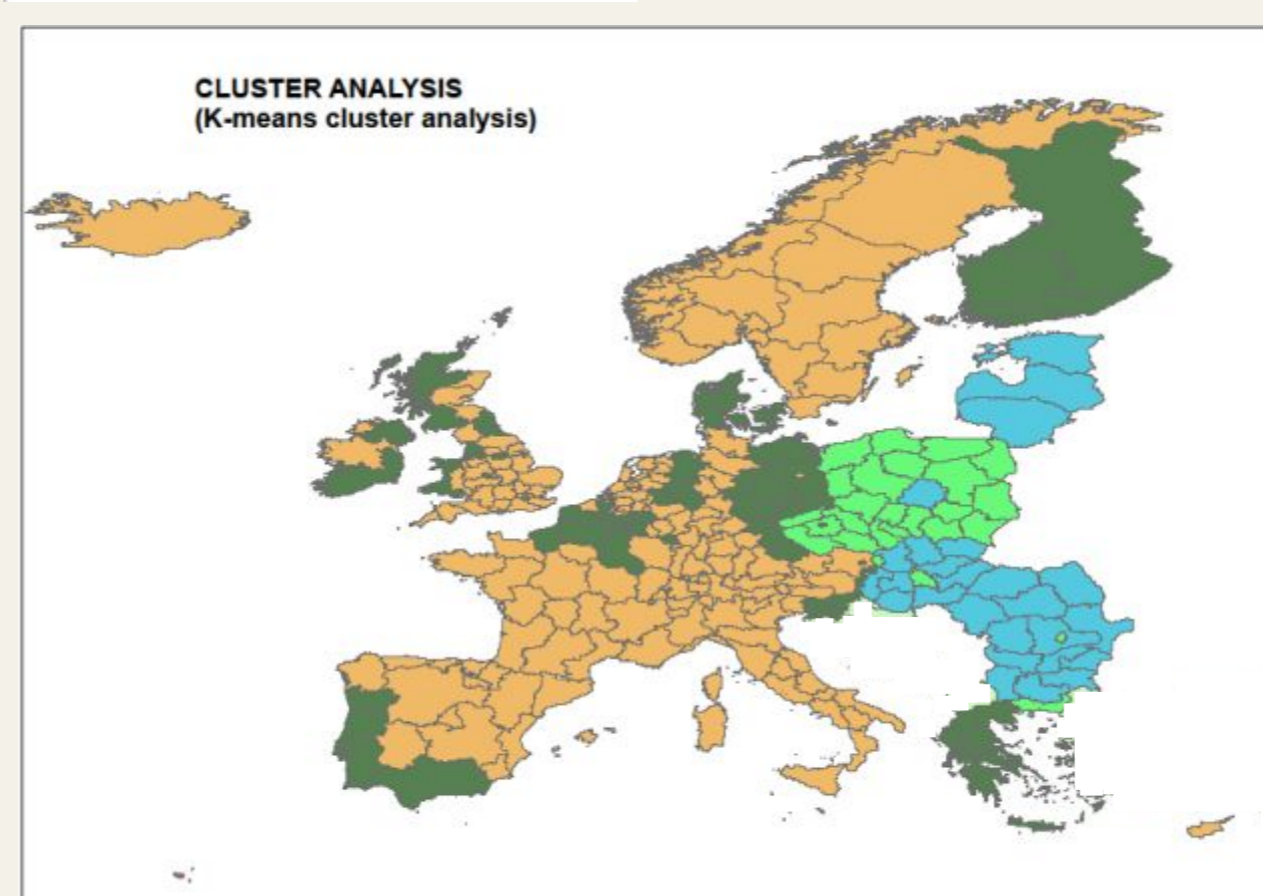
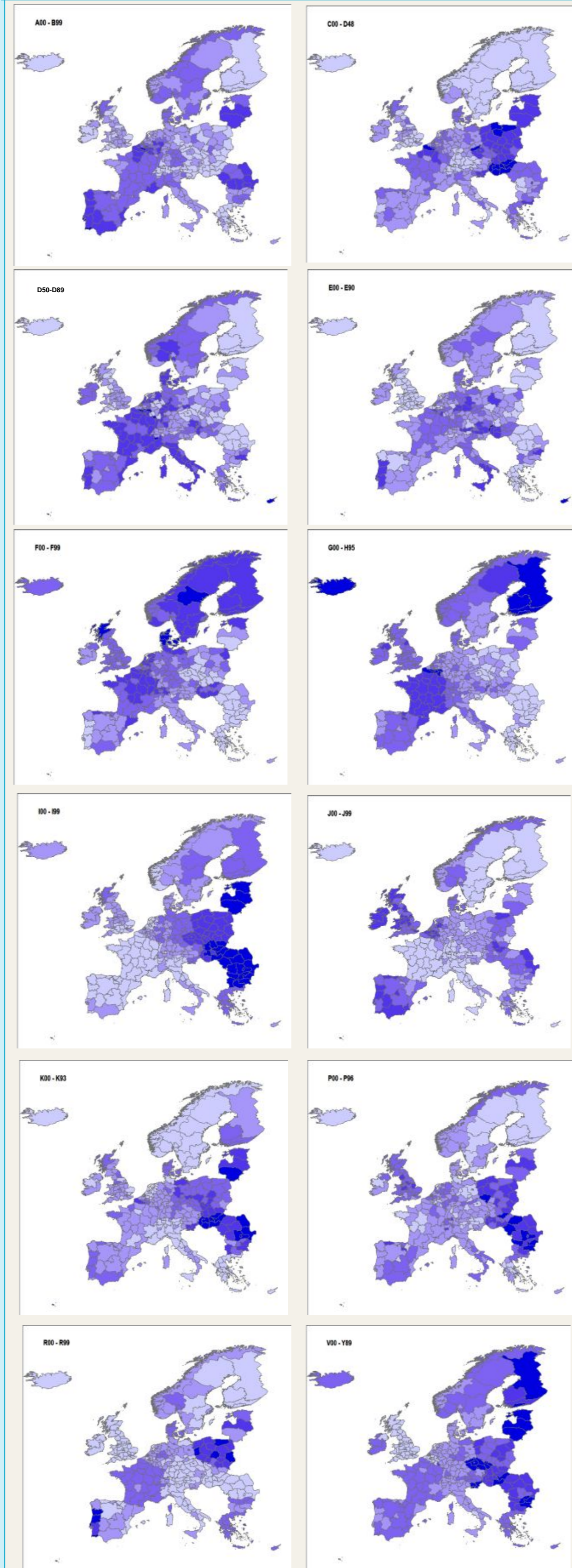
- o Dáta získané z databázových stránok Eurostatu a WHO Regional Office for Europe (www.ec.europa.eu/eurostat; data.euro.who.int)
- o Základnou štatistickou jednotkou – regióny NUTS 2 krajín EU + Nórsko, Švajčiarsko a Island

Kód	Krajina EÚ	Dostupné roky za územie NUTS 2
BE	BELGIQUE-BELGIÉ	2004-2006
BG	БЪЛГАРИЯ / BULGARIA	2005-2009
CZ	ČESKÁ REPUBLIKA	2005-2009
DK	DANMARK	2005-2009
DE	DEUTSCHLAND	2005-2009
EE	EESTI	2005-2009
IE	IRELAND	2005-2009
EL	ΕΛΛΑΔΑ / ELLADA	2005-2009
ES	ESPAÑA	2005-2009
FR	FRANCE	2005-2009
IT	ITALIA	2006-2009
CY	ΚΥΠΡΟΣ / KÝPROS	2005-2009
LV	LATVIJA	2005-2009
LT	LIETUVA	2005-2009
LU	LUXEMBOURG	2005-2009
HU	MAGYARORSZÁG	2005-2009
MT	MALTA	2005-2009
NL	NEDERLAND	2005-2009
AT	ÖSTERREICH	2005-2009
PL	POLSKA	2005-2008
PT	PORTUGAL	2005-2008
RO	ROMÂNIA	2005-2009
SI	SLOVENIJA	2005-2009
SK	SLOVENSKO	2005-2009
FI	SUOMI / FINLAND	2005-2009
SE	SVERIGE	2005-2009
UK	UNITED KINGDOM	2005-2007, 2009

Charakteristika definovaných zhlukov (hodnota štandardizovanej úmrtnosti v strede klastra / na 100 000 obyvateľov)

Kód MKCH	MUŽI				ŽENY				
	Klastr (zhluk)				Klastr (zhluk)				
	1	2	3	4	1	2	3	4	
A00 - Y89	1349.27	1102.13	811.49	683.19	503.16	420.79	625.96	760.97	
A00 - B99	8.19	8.14	11.54	10.89	8.50	7.00	5.78	4.53	
C00 - D48	323.74	294.54	233.36	214.28	149.15	123.42	162.51	138.25	
D50 - D89	1.40	1.15	1.83	1.88	1.54	1.59	1.22	1.04	
E00 - E90	20.76	17.96	20.12	18.27	14.75	16.23	15.02	12.83	
F00 - F99	13.21	7.26	16.14	16.06	14.83	12.08	6.97	2.27	
G00 - H95	17.75	13.56	20.82	20.90	14.97	18.15	13.17	7.96	
I00 - I99	629.42	473.81	282.44	220.96	170.99	144.95	277.34	474.12	
J00 - J99	75.56	66.86	70.90	59.50	46.03	27.0218	40.47	30.76	
K00 - K93	88.23	53.69	41.3912	31.25	K00 - K93	25.25	19.11	23.31	32.38
P00 - P96	4.53	3.98	2.85	2.85	P00 - P96	3.19	2.70	3.32	5.69
R00 - R99	23.73	51.54	30.13	20.26	R00 - R99	16.88	14.43	30.864	12.28
V00 - Y89	64.78	49.75	27.63	21.34	V00 - Y89	14.88	13.76	19.34	18.85

Mužská populácia

Kontaktné informácie

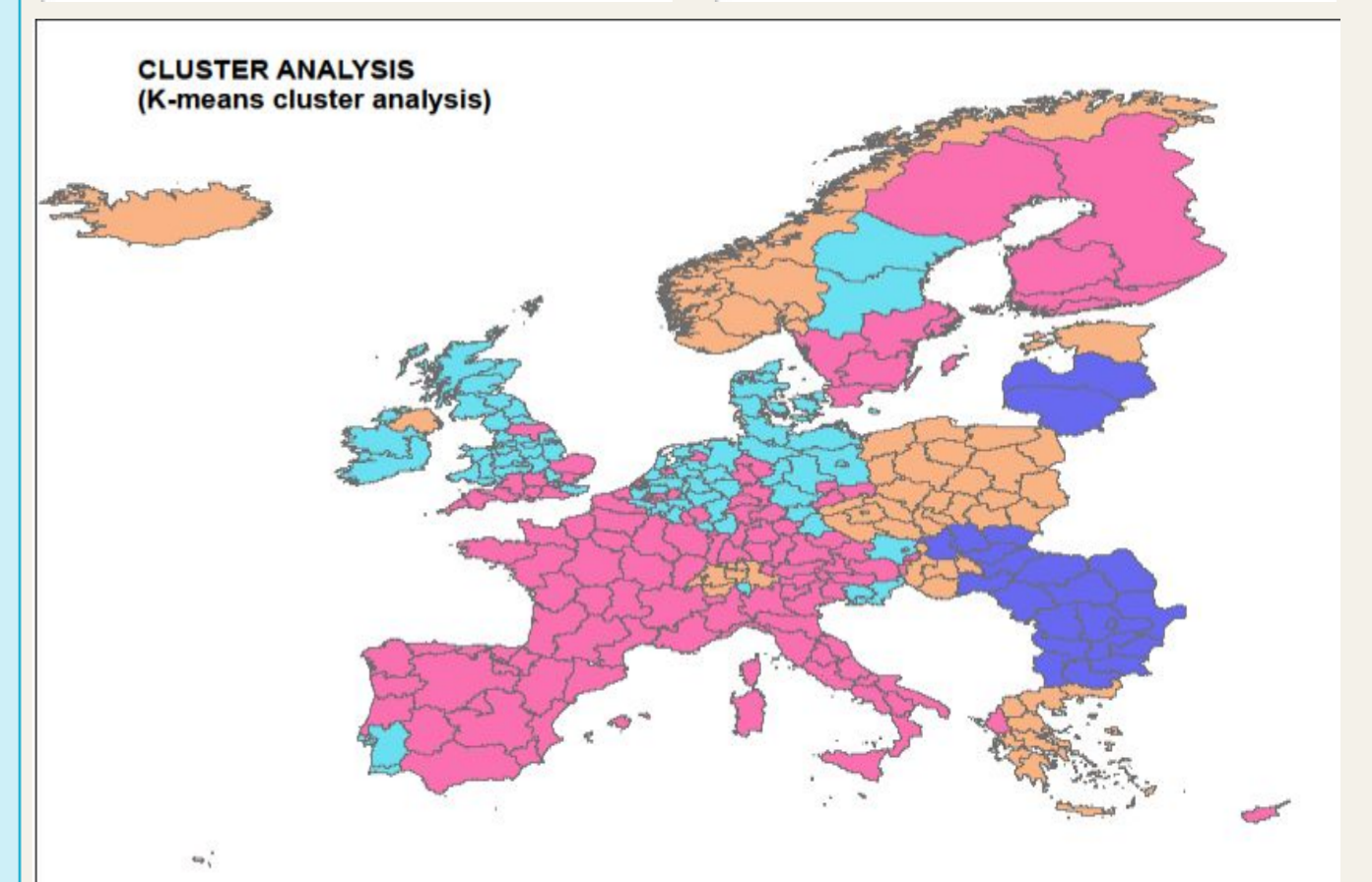
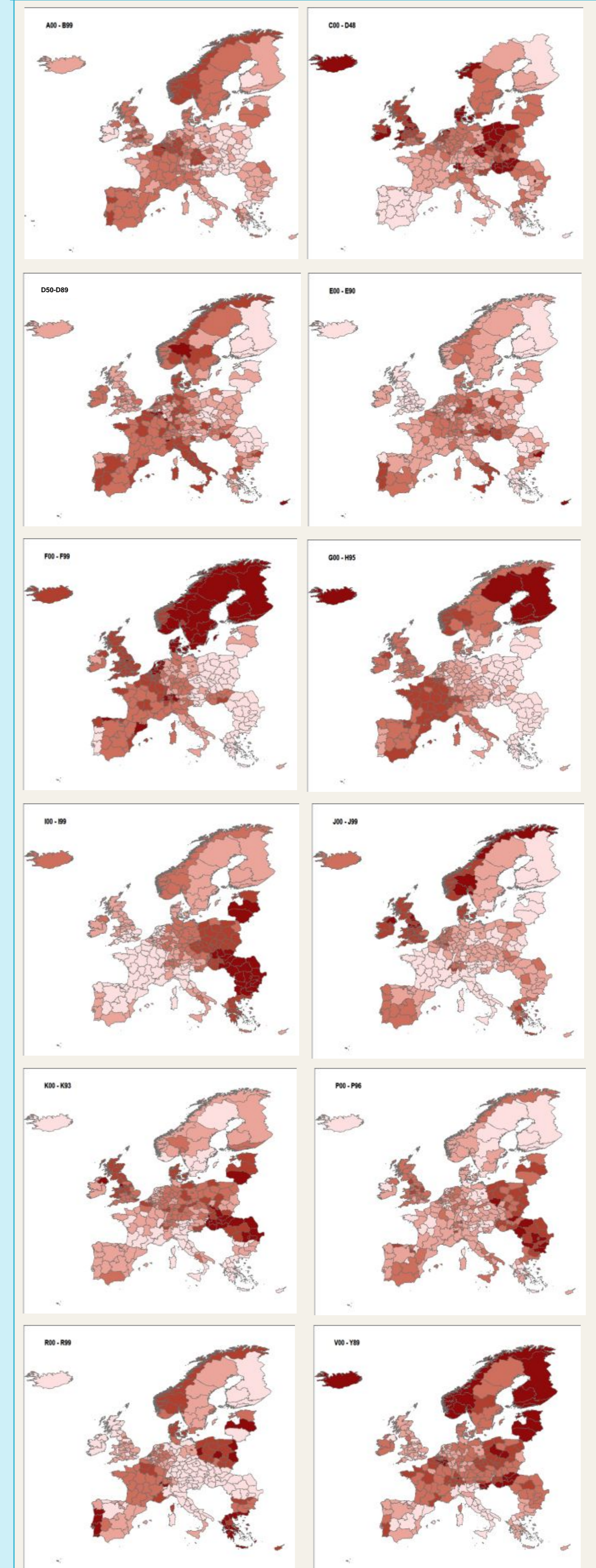
Mgr. Ladislav Kázmér

kazmerl@natur.cuni.cz

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje,
Přírodovědecká fakulta,
Univerzita Karlova v Praze

Albertov 6
128 43 Praha 2
Tel: 221 951 389
Fax: 221 951 598

Ženská populácia

Záver

Pomocou analyticko – syntetických štatistických techník bola vykonaná analýza štruktúry úmrtnosti podľa jej príčin, pričom boli odhalené nielen parciálne štruktúrno-priestorové vzťahy v jednotlivých štatistických regiónoch krajín EÚ, ale zároveň i komplexné štruktúry v podobe príslušných zhlukov. Napriek nespochybniteľnej pridanej hodnote výstupov z použitej zhlukovej analýzy je však potrebné konštatovať jej citeľnú volatilitu v aplikáciách viacrozmerných demografických analýz.